

משה חיים פלח

1..... בגדר איסור סוטה לבועל

5..... בשיטת הרמב"ם בסוגיא דסיטראי

8..... בענין ספק דאורייתא לחומרא ובדינא דספק דרוסה

בגדר איסור סוטה לבועל

חמר רחמנא אחד לצעל ואחד לצועל ליה הכ"מ היכא דצבך ציאה אסורה ליה אצל עוצד כוכבים דצלא"ה אסורה ליה וכו' כלומר סלקא דעתך אמינא האי דאמרינן ונטמאה לצעל היכא דקרינא ציה ונטמאה לצועל לאפוקי עוצד כוכבים דלא קרינא ציה ונטמאה לצועל כיון דצלא"ה אסורה ליה לא קרינא ציה ונטמאה לצעל קמ"ל אף על גב דלא קרינן ציה ונטמאה לצועל קרינן ציה ונטמאה לצעל.

ומבואר דדברי הרא"ש דכיון דאסירא וקיימא לעכו"ם לא חייל צה איסור לצועל, ולכאורה כוונתו מדינא דאין איסור חל על איסור^א, אך יש לעיין דהא ביצמות (לצ א) איתא גבי אחות

שיטת ר"ת צתוס' (לעיל ג צ) דנצבעלת לעכו"ם לא נאסרה צין לצעל וצין לצועל, והראשונים פליגי דודאי נאסרה לצעל כדמוכה צכ"ד, אולם לענין איסור הצועל כתצ הרא"ש (עט) וז"ל ונ"ל לקיים פסק ר"ת ולא מטעמיה אלא משום דאמרינן (סוטה כו א) ונטמאה ונטמאה אחד לצעל ואחד לצועל היינו היכא שלא היתה אסורה לצועל אלא על ידי ציאה זו אצל צציאת עוצד כוכבים דצלאו הכי היתה אסורה לו לא קרינן ציה ונטמאה אחד לצועל ונהי דנאסרה לצעל מ"מ לא ניתוסף צה איסור לצועל צציאתו כיון דצלאו הכי היתה אסורה לו וכן מוכה צסוטה פרק ארוסה (עט) גבי מקנין ע"י עוצד כוכבים דפריך פשיעא מהו דתימא ונטמאה ונטמאה

* **והנה** הא דלא חייל האיסור על הצועל עצמו לכאורה היינו משום דאיבו עכו"ם ואינו מוזכר כלל צבך איסורא (ועי ריעצ"א ג צ) וכמו כן צפשוטו ל"ש ציה כלל עעמא דאחע"א דצפשוטו איבו אינו מוזכר כלל עליה (ועי תוס' יצמות מז א ובאחריו) אלא דמ"מ יל"ד דיחול האיסור על האשה לחוד וצזה כתצ הרא"ש דכיון דצבך אסירא ליה אחע"א.

יהודה אימר דשמעת ליה לרבי יהודה
 בעמאה דאיסור לאו קדשים דאיסור
 כרת מי שמעת ליה ומשני חלא במזכרת
 יעו"ש, ותמכו תוס' שם וז"ל משמע
 דאפילו בשלמים ולאחר זריקה דשרי אף
 לזרים צעי למימר דלא חייל כלל איסור
 גיד ושרי באכילה אף על גב דלאחר
 זריקה פקע איסור קדשים מדלא אשכחן
 דחייל חלא במזכרת ותימה כיון דהשתא
 ליכא איסור קדשים אף על גב דיכול לבא
 לידי איסור כרת כגון אם אוכלו
 בעומאת הגוף אמאי לא יחול איסור גיד
 דאין כאן איסור חל על איסור כדאמר
 בפרק ארבעה אחין דאחות אשה מתלא
 תלי וקאי כו', ותירלו תוס' וז"ל ויש
 לומר כיון דמחיים לא חייל איסור גיד
 דאיכא איסור מוקדשין דיכול לבא לידי
 כרת על ידי פיגול ונותר ועמא תו לא
 חייל איסור גיד לאחר שחיטה וזריקה
 דצעינן שיחול מחיים איסור גיד דומיא
 דיעקב שנשה לו גידו מחיים עכ"ל.

ומבואר לכאור' בדברי התוס' דצגוונא
 דאף דאין איסור חל על איסור
 אף סיבת האיסור לא חיילא, ולפ"ז הא
 דאמרינן גבי אחות אשה דמיתלא תלי
 וקאי כי פקע אשת אח אתי איסור אחות
 אשה וחיייל, בצשועו היינו דאיסור אחות
 אשה מזי למיחל מחמת עלם האישות

אשתו דנפלה ליבוס צגוונא דנשא מת
 ואח"כ נשא חי, דאי פקע איסור אשת
 אח מכח הנפילה ליבוס חייל השתא
 איסור אחות אשה, ומשום דאיסור
 אחות אשה מיתלא תלי וקאי אי פקע
 אשת אח אתי וחיייל, הרי דאף צגוונא
 דלא חייל האיסור בשעתו, לכי פקע
 איסורא קמא חייל, וא"כ ה"נ נימא
 דכשנתגייר ופקע איסורא דנבעלת
 לעכו"ם יחול איסור סועה לצועל [וכן
 ילכו"ק דיחול האיסור על הצועל מז"ע,
 דהא דלא חייל עליו מעיקרא היינו משום
 דהיכא עכו"ם אך השתא דהוי ישראל
 יחול עליו האיסור מכאן ולהבא, ויעוין
 צשי"ר שמואל (סנהדרין עד 3 ס"ק רכז)
 דעמד צזה (גד' הריעצ"א) יעוין שם].

ויש ליישב, דהנה יש מהאחרו' דביארו
 גדר דינא דמיתלא תלי וקאי דאף
 צגוונא דאין איסור חל על איסור, סיבת
 האיסור חיילא חלא דהאזכרה צפועל
 לא חיילא, ולהכי כשפקע איסורא קמא
 חיילא האזכרה מכח סיבת האיסור,
 אולם הנה בצולין ר"פ גיד הנשה (פע 3)
 תנן דגיד הנשה נוהג צמוקדשין
 ומוקמינן ליה צשליל דאיסור מוקדשין
 קדים ואעפ"כ אתי איסור גיד חייל
 עליהו שכן איסורו נוהג צצני נת,
 ופרכי' מאן שמעת ליה האי סצרא ר'

דוד, ואלו היתה אסורה לאוריה אף על דוד אסורה כשם שאסורה לצעל כך אסורה לצועל אלמא אינה נאסרת בספק, דאע"ג דלגבי דוד לא היה ספק אלא ודאי ואלו נודע לאוריה כמו שנודע לדוד אסורה עליו, מ"מ אין איסורו של צועל תלוי אלא באיסורו של צעל וכיון שאפי' הודה דוד צ"ד שצא עליה לא היתה נאסרת על אוריה דבר תורה דאין דבר שצערורה פחות משנים א"כ אף לדוד לא נאסרה בידיעתו שלו שאין הדבר תלוי בו אלא בצעל, כך היתה סצרתו של מקשה וכמו שאנו אומרים לכ"ע שלא אסרוה על דוד מפני שאונס היה אף על פי שצא עליה דוד צרלון כיון שהרלון הזה אינו אורסר על הצעל, ואף על פי שאין הגדון דומה לראיה לגמרי כך היתה דעתו של מקשה, ויעוין צסו"ד הרשב"א דלמסקנא לא קאי הכי, ואף דצגוונא דנאנסה שריא לצועל, הכא דאינו אלא חסרון ידיעה שפיר חשיב דנאסרה לצעל ואסירא אף לצועל, ויעוין צמאירי דנקט דאף למסקנא קאי הכי, דכל דלא נודע לצעל, לא נאסרה לצועל ׀וצפשוטו ס"ל דתלי באיסור צפועל, ומשום דיסוד הדין דכיון דע"כ יוליאנה מחמתו אסרתה תורה לצועל, אך כל דצפועל אינו מוזכר לגרשה לא נאסרה לצועל, אך יתכן לדון עוד ע"פ המצואר

דהשתא ׀ואינו לריך לחול מכה מעשה הקידושין וצשעת מעשה הקידושין דוקא] משא"כ צגיד הנשה דעיקר האיסור אינו אלא מהיים, אלא דכל דנאסר מהיים תו לא פקע, אך היכא דמחיים לא חייל מכה דינא דאין איסור חל על איסור, אף דלאחר שחיטה פקע איסור קדשים, לא מלי למיחל איסור גיה.

ולפ"ז יש ליישב לכאוי דצרי הרא"ש, דדוקא באיסור אחות אשה דכל שעה ראוי לחול מכה האישות דהשתא אמרינן דכי פקע איסור אשת אח אתי וחייל, משא"כ איסור סוטה דחייל מכה מעשה הזנות, כל דלא חייל צשעת הביאה תו לא חייל.

אך יש לעיין צזה, דהנה צהא דפרכי צסוגין ומי אמר רצי אלעזר הכי והאמר רצי אלעזר אין האשה נאסרת על צעלה אלא על עסקי קינוי וסתירה וכמעשה שהיה ותסצרה מעשה שהיה צקינוי וסתירה הוב ועוד מי אסרוה הא לא קשיא הכי קאמר אין האשה נאסרת על צעלה אלא על עסקי קינוי וסתירה ממעשה שהיה דלא הוב קינוי וסתירה ולא איתסרא יעוין צרש"י ותוס', אך הרשב"א פי' וז"ל ה"ק אין האשה נאסרת על צעלה צספק ממעשה שהיה דלא הוב קנוי וסתירה ולא אסרוה על

כלל, אלא דבאונס לא חשיבא כלל סוטה ומהאי טעמא הוא דלא אסירא לצועל, כשם דלא אסירא לצועל.

ונראה דהרא"ש חזיל לשיעתו, דהנה מדברי הרא"ש אלו מבואר לכאורה דאיסור סוטה לצועל אינו כלל מחמת מה דנאסרה לצועל, ולהכי לא תלי כלל באיסורה לצועל, וכמו כן מבואר עוד דכשם דאיסור הצעל לא חייל באונס ומשום דלא הויא סוטה, ה"נ איסור הצועל לא חייל באונס, ומשום דלשיעת הרא"ש ע"ס הזנות אוסרת צין לצועל וצין לצועל, ולטעמיה שפיר מלי סבר דאין מעשה הזנות אוסר לצועל אלא בשעתו, אך כל דלא נאסרה בשעת הזנות, א"א דיחול האיסור לאחר מכן.

אך הרש"א והמאירי לטעמייהו דסברי דיסוד איסור סוטה לצועל היינו מכא הא דנאסרה לצועל מחמתו [אלא דנחלקו למסקנא אי סגי צמה דנאסרה כלפי שמיא או דצעינן דתאסר צפועל] ולפ"ז אכן ל"ש להצריך דיחול האיסור לצועל בשעת מעשה הזנות, דהרי איסורה אינו מחמת מעשה הזנות אלא מחמת דנאסרה לצועל, והא איתא אף לאחר מעשה, דכל דהשתא נודע לו ואסירא מחמתו לצועל, מה"ט נאסרת אף לצועל.

בתוס' ביצמות (נה ח) דאם צא עליה בשוגג כל זמן דלא נודע לו חשיב מנוקה מעון אף כשנודע לו חשיב אין מנוקה מעון יעו"ש ויתכן לבאר דכל זמן דלא נודע לו חסר צע"ס חלות האיסור ואכמ"ל] (ועיין ברש"ש ובאחריו).

והנה מדברי הרש"א והמאירי מוכרח לכאורה דאף בגוונא דלא חייל איסור סוטה לצועל בשעת מעשה הזנות, שפיר מלי חייל לאחר מכן, דהא ס"ד דכל דלא נודע צפועל לצועל לא חייל איסור על הצועל, ואם איתא דא"א דיחול איסור הצועל אלא בשעת מעשה הזנות, נמצא דלא משכח"ל כלל איסור לצועל אלא בגוונא דזינתה צפני הצועל, וע"כ דאף אי לא חייל האיסור בשעת הזנות ומשום דאכתי לא נודע לצועל, מ"מ כשנודע לו אה"כ נאסרה מכאן ולהבא מכה הזנות דמעיקרא.

ונראה דהרא"ש חזיל לטעמיה, דהנה יעוין בתוס' הרא"ש שכתב וז"ל יש מקשים כו' ומפרשים כך מפני מה לא אסרוה על דוד והלא ידע כשצא עליה ואף על פי שלא היתה אסורה לאוריה כיון דליכא עדים אסורה מיהא לצועל שאין איסור הצועל תלוי באיסור הצעל עכ"ל, ובפשוטו משמע מדבריו דס"ל דיאן איסור הצועל תלוי באיסור הצעל

בשיטת הרמב"ם בסוגיא דסיטראי

חיתרע שטרא וכוני מילי דפרעיה צאפי סהדי ולא אידכר ליה שטרא אזל פרעיה צין דידיה לדידיה מיגו דיכול למימר לא היו דברים מעולם יכול נמי למימר סיטראי נינהו וכדאצימי צריה דר' אצבו, ויעוין שם צראשוניס.

אך הרמב"ם (פ"ד ממלוה ה"ט) פ"י וז"ל הוליא עליו שטר מקוייס שיש לו עליו מנה ואמר לו הלוא הלא פרעתיך בפני פלוני ופלוני וצאו אלו והעידו שפרעו אזל לא הזכיר לו את השטר ואמר לו המלוה כן הוא שפרעת אזל חוצ אחר פרעת שהיה לי אללך הרי צטל השטר, צד"א כשהעידו שנתן לו צתורת פרעון אזל אס ראובו נותן לו מטות ולא ידעו אס הוא צתורת פרעון או צתורת פקדון או צתורת מתנה, אס אמר צעל השטר לא היו דברים מעולם הרי הוחזק כפרן וצעל השטר, ואס אמר פרעון של חוצ אחר הוא הרי זה נאמן ונשבע ונוטל מה שצשטר שהרי לא פרעו צעדים מתוך שיכול לומר מתנה נתנס לי נאמן לומר פרעון של חוצ אחר הן, אמר לו הלוא והלא שטר חוצ זה דמי שור שלקחתי

אבימי צריה דרצי אצבו הוו מסקי ציה זוזי צי חוזאי שדרינהו ציד חמא צריה דרצה צר אצבו אזל פרעינהו אמר להו הצו לי שטרא אמרו ליה סיטראי נינהו אתא לקמיה דרצי אצבו א"ל אית לך סהדי דפרעתינהו אמר ליה לא אמר ליה מיגו דיכולין לומר לא היו דברים מעולם יכולין נמי למימר סיטראי נינהו, וצשצעות (מז ה) הבהו דא"ל לחצריה הצ לי מאה זוזי דמסיקנא צך והא שטרא א"ל פרעתיך אמר ליה הנהו סיטראי נינהו אמר רצ נחמן חיתרע שטרא רצ פפא אמר לא חיתרע שטרא ולרצ פפא מאי שנא מהבהו דאמר ליה לחצריה הצ לי מאה זוזי דמסיקנא צך והא שטרא א"ל לאו אתורי יחצת לי ואתית ואיתיבת אמסתתא וקצילת זוזך ואמר ליה הנהו סיטראי נינהו ואמר רצ פפא חיתרע שטרא התם כיון דקאמר אתורי יחצת לי ומתורי שקלת חיתרע שטרא הכא אימור סיטראי נינהו מאי הוי עלה רצ פפי אמר לא חיתרע שטרא רצ ששת צריה דרצ אידי אמר חיתרע שטרא והלכתא

שכתבו דשאני הכא דאיכא שטרא, ויעוין בקל"ה"ח (ס"י פג סק"ה) שכתב דהיינו דוקא צגוונא דמודה הלוב דהך שטרא שטרא מעליא הוא אלא דטעין פרוע, אך היכא דטעין דעיקר השטר צטל מעיקרו כגון דהוי שטר אמנה ל"מ מיגו להוליא יעוין שס, והעירו דלכאורה צגוונא דטעין פרוע נמי הא לדבריו כבר צטל השטר, וע"כ דסגי דלדברי המלוב איכא שטרא.

ונראה לצאר, דהנה לקמן (פ"ה) אמרינן גבי עד אחד מעידה שהיא פרועה דליכא אלא שצועת הנוטלין דרצנן דאי פיקה הוא מייתי לה לידי שצועה דאורייתא יהיב לה כתובתה באפי חד סהדא וסמיך סהדא קמא אסהדא צתרא ומוקים להו להנך קמאי צמלוב יעו"ש, ופירש רש"י יתצענה פרועון הראשון ויאמר מלוב הן אללך שהרי התקצלת כתובתיך שנית, ומצואר דאינו תוצע את הפרעון השני אלא את הפרעון הראשון וכלישנא דגמ' דמוקי להנך קמאי צמלוב, ולריך ציארור טובא דהרי הפרעון הראשון היה כדין וצו נפרע חיוב הכתובה, והיאך מלי לתצוע את הפרעון הראשון.

ממך הוא ואתה גצית דמי צשרו, ואמר לו צטל השטר כן אני גציתי את דמיו מחוצ אחר שהיה לי אללך הואיל והודה מעלמו שדמי השור הוא החוצ ומדמיו נפרע צטל השטר, ואף על פי שאין עליו עדים שפרע מדמיו ישצע הלוב היסת שפרעו וכן כל כיוצא בזה עכ"ל.

ומבואר דהיכא דטעין הלוב דגצה המוכר מהמקח עלמו עבור דמי המקת, תו לא מהימן המוכר למיעטן סיטראי נינהו ואפילו צמיגו דלהד"מ, וצדצרי הגמ' לא מלינו להדיא אלא צגוונא דפרעיה באפי סהדי דליכא מיגו אלא דלא אידכר ליה שטרא וטעין טענה צעלמא דסיטראי נינהו, דצזה כיון דגצה מן המקח עלמו רגלים לדבר דהוי פרעון על החוצ ואיתרע שטרא, אך צדצרי הרמז"ס מצואר דצכהאי גוונא לא מהימן אפילו צגוונא דליכא עדים כלל ואף דאית ליה מיגו דלהד"מ ול"צ גדר הדצרים [ויעוין באחריו דדנו לצאר דחשיב כמיגו צמקום עדים].

ונראה לדון צציארור הדצרים, דהנה צעיקר הא דמצואר הכא דמהימן למיעטן סיטראי נינהו צגוונא דלהד"מ, תמהו הראשונים דהא הוי מיגו להוליא, ויעוין צתוס' (צ"צ לצ צ)

דחזר המלוח ונטל את מעות הכלואה עלמנן [וכן צמקח דנטל את הדצר הנמכר עלמנן] בזה כיון דלדצרי הלוח צטלה סיבת החיוב וצטל השטר לגמרי, לא מהני מיגו דלכד"מ, דהוי מיגו להוליא.

והנה כתב הרמב"ם (פכ"ו ממלוח ה"ג) האשה שלוחה צשטר או ערצה צשטר ונשאת חייבת לשלם אחר שנשאת, ואם היתה מלוח על פה אינה משלמת עד שתגרש או שתתאלמן שרשות צטל כרשות לוקח הוא כמו שציארנו צכמה מקומות, ואם היו אותן מעות הכלואה עלמנן קיימין יחזירו אותן למלוח עכ"ל, וכבר תמה המ"מ (שם ה"ט) דכיון דמלוח להוליא ניתנה מה צכך דמעות הכלואה עלמנן קיימין [ויעוין עוד צרמב"ם (פכ"ג מאישות ה"ז)].

ולמשנ"ת יש לדון לצאר, דדוקא היכא דצא לגבות מממון אחר צעינן לדין שיעבוד, וצזה קי"ל דמעלטלי דלקוחות לא משתעבדי לצטל חוב, אך היכא דצא להפרע ממעות הכלואה עלמנן, אין לריך כלל לדין שיעבוד, אלא מלי לגבותן כיון דהן סיבת החיוב כל שעה.

ונראה לכאורה דצר חידוש, דצכל חוב אף כשנפרע החוב לא נטקרה סיבת החיוב, אלא סיבת החיוב אכתי איתא כל שעה ושעה, אלא דאיכא נמי פרעון המצטלה, ולהכי כל דחזר ופרע פרעון שני, מלי למיתצט את הפרעון הראשון.

אולם נראה לדון דהיינו דוקא צנפרע ממעות אחרים, אך היכא דחזר ונטל את מעות הכלואה עלמנן, וכן צמקח היכא דחזר ונטל את המקח עלמו, צזה פקעה עלם סיבת החיוב, דהרי כל סיבת החיוב הויה מחמת ממונו שנכנס לרשות חצירו, וכל שחזר ונטל כך ממון עלמו, פקעה כל סיבת החיוב.

ומעתה יש לצאר דצרי הרמב"ם, דהא דמהימן צמיגו דסיעראי אף דהוי מיגו להוליא ומשום דאיכא שטרא, היינו דוקא צגוונא דטעין הלוח דפרע החוב צדמים אחרים, דצזה אף לדצרי הלוח עיקר סיבת החיוב אכתי קיימת, אלא דאיכו עטין דאיכא פרעון המצטל כך חוב והך שטר, וצזה מהימן המלוח צמיגו דלכד"מ למיטען דליכא פרעון המצטל את החוב, ואכתי השטר הראשון עומד צכחו, אך צגוונא דטעין הלוח

בענין ספק דאורייתא לחומרא ובדינא דספק דרוסה

אוסר אם היה אחד מהם גדול צחכמה
 וצמנין הלך אחריהם ואם לאו צשל תורה
 הלך אחר המחמיר צשל סופרים הלך
 אחר המיקל כדאיתא צפ"ק דע"ז (ז א) ותיירן
 וז"ל ויש לי לומר מתוך שמחלוקתן של תלמידי
 צ"ש וצ"ה גדולה וכל חכמי ישראל נכנסין
 תחתיה ונעשית להם תורה כשתי תורות
 הרשות לכל אחד לעשות כדצריהם כדאמרינן
 ציצמות (יד א) וכיון שכן זה הרוצה להיות
 מכת צ"ש ולעשות כדצריהם לעולם רשאי הוא,
 ומיהו צפ"ק דעירוצין (ז א) אמרינן ואיבעית
 אימא כל היכא דמשכחת תרי תנאי או תרי
 אמוראי דפליגי כגון מחלוקת צ"ש וצ"ה ולא
 איתמר הלכתא לא כמר ולא כמר לא תעביד לא כחומרי
 דמר וכחומרי דמר ובקולי דמר וקולי דמר
 אלא בקולי וכחומרי דמר עביד, אלא יש לפרש
 דהתם צחדא מילתא דאית צה קולא וחומר
 למר וקולא וחומר למר וקולא וחומר למר
 כגון מצוי עקום וכגון שור זה וקס"ד אף על
 גב דלא סתרו, ומסקנא

איתמר תורצן הוושע רצ אמר צמשהו ושמואל
 אמר צרוצו רצ אמר צמשהו מקום שחיטה
 הוא ושמואל אמר צרוצו לאו מקום שחיטה
 הוא כו' ההוא תורה דבוב לצני רצ עוקצא
 דאתחיל ציה שחיטה צתורצן הוושע וגמר
 צוושע אמר רצא רמינא עליה חומרי דרצ
 וחומרי דשמואל ועריפנא ליה כו' אמר מר
 צריה דרצינא מותצינא תיוצתא כלפי סנאיה
 דרצא לעולם הלכתא כדצרי צ"ה והרוצה
 לעשות כדצרי צית שמאי עושה כדצרי צית
 הלל עושה מקולי צית שמאי ומקולי צ"ה
 רשע מחומרי צית שמאי ומחומרי צית הלל
 עליו הכתוב אומר הכסיל צחושך הולך אלא
 אי כצית שמאי כקוליהן וכחומריהן אי כצית
 הלל כקוליהן וכחומריהן.

ובהא דתניא הרוצה לעשות כצ"ש כקוליהון
 וכחומריהון עושה או כצ"ה כקוליהון
 וכחומריהון תמה הרמצי"ן וז"ל קשה לי
 והא קיי"ל דאחד מטמא ואחד מטבר
 אחד מתיר ואחד

דינא דספק עומאח צרה"י ספיקו עמא
 היינו דאיכא דין למינקט לחומרא,
 ומש"ה אינו אלא צמידי דאפשר להיות,
 אך במקום דהוי תרתי דסתרי ליכא דין
 ספק כודאי.

ונראה לדון דהא דס"ל להרשב"א
 דספיקא דאורייתא לחומרא
 מדאורייתא נמי כן הוא בגדר, דאיכא
 דין למינקט לחומרא, ומש"ה צספק דאי
 אפשר להיות ליכא דין ספיקא דאורייתא
 לחומרא, ולהכי צספיקא דאיכא נפק"מ
 לתרי מילי לקולא ולחומרא דהוי תרתי
 דסתרי, ליכא דין ספיקא דאורייתא
 לחומרא, ולהכי כמי שירלכא יעשה.

ויחכן עוד דביסוד הדין מודה
 הרשב"א דראוי להיות דספיקא
 דאורייתא לקולא מדאורייתא, אלא
 דנאמר דין למינקט לחומרא והוי כודאי
 ואינו נידון כספק כלל.

והא דצ"ב חתיכות אחת חלצ ואחת
 שומן אזלינן לחומרא אף דאי
 אפשר להיות דתרוויכו אסורות, יש
 לומר דשאני התם דאיתחזק איסורא
 וצכה"ג ספיקא דאורייתא לחומרא
 מספק אף צלא דין ודאי, והרי במקום
 חשם תלוי מודה הרמב"ם דספיקא
 דאורייתא לחומרא מדאורייתא כמצואר

והוא דסתרון הא לאו הכי כדצרי
 המחמיר עכ"ל, ומצואר דאף דצעלמא
 צספיקא דפלוגתא דרצוותא אזלינן
 לחומרא כדין ספיקא דאורייתא
 לחומרא, מ"מ צמילתא דאית צה קולא
 וחומרא דהוי תרתי דסתרי כמי שירלכא
 יעשה, וכן תי' הרשב"א צסוגין.

אולם גדר הדצרים לריך ציאור, וצפרט
 לשיעת הרשב"א דספיקא
 דאורייתא לחומרא מדאורייתא, דמה
 צכך דהוי תרתי דסתרי ואמאי לא נימא
 דנחמיר כתרוויכו, ודין ספיקא
 דאורייתא לחומרא להיכן אזל.

ונראה לדון צציאור הדצרים, דהכה ז"ל
 הרשב"א צתורת הבית (צ"ד ע"א
 ד"א ע"ג) ומסתצרא לי דכשאמרו ספיקא
 דאורייתא לחומרא דצר תורה הוא
 דספיקא דאורייתא כודאי מן התורה
 עכ"ל, והוא כעין ליטנא דמלינו צגמ'
 צסוטה (כה א) דסוטה עשה צה הכתוב
 ספק כודאי, והנה לענין ספק עומאח
 צרה"י דספיקו עמא מצואר צתום'
 לעיל (ט צ) וצריש גדה (צ א) דצמידי דאי
 אפשר להיות לא מעמאינן צודאי וכגון
 צראיתי עומאח שנזרקא ציניכס דודאי
 האחד עהור לא מעמאינן לתרוויכו,
 וציארו האחרו' דשיעת התום' דגדר

מצ' חתיכות ומשני דאתחזק איסורא דצזה לא סגי לשנויי הדין דאתחזק אחת, לפרוך מחתיכה אחת ולשני דהכא אתחזק היתרא.

אולם למשנ"ת יש לומר, דיסוד הנידון צ"ש קוץ צוושע וצספק דרוסה אי שייך לדון צזה דין ספיקא דאורייתא לחומרא מדינא דספק כודאי, וי"ל דבהנך גוויי נכי דליכא חזקה גמורה המכרעת להיתר [ומשום דשכיח לאיסור כמ"ש תוס' ויעוין ברא'] אך מ"מ איכא צזה חזקה גרועה, ומכניא הכ חזקה לענין דעכ"פ ל"ש צזה הכרעה לחומרא [ומעין מש"כ בתוס' (ט ג, גדה ז א) דאף דסועה איתרע חזקתה מ"מ אכתי איכא חזקה לענין דלא תהא ודאי עמאה] וכל דליכא הכרעה לחומרא ממילא ל"ש דין ספיקא דאורייתא לחומרא [וכדחזינן בגוונא דתרתיה דסתרי] וצזה פרכי מצ' חתיכות דנמי ל"ש למינקט לחומרא ואעפ"כ אזלינן לחומרא, ומשני דשאני התם דאיתחזק איסורא, וצמקום אתחזק איסורא איכא דין ספיקא דאורייתא לחומרא מספק אף צלא דינא דספק כודאי [וכן הא דפרכי משוחט צסכין ונמלאת פגומה, דס"ד דנכי דחזקת הסכין איתרעא מ"מ אכניא חזקת הסכין לענין דל"ש למינקט

דצרי הרמצ"ס לפנינו צה' עומאת מת (פ"ט הי"ז) ויש מהאחרו' דנקטו דין דין צכל ספיקא דאיכצע איסורא ואף צגוונא דליכא כרת וליכא אשם תלוי [דהא דצעינן כרת היינו כשם דצאיסור ודאי ליכא חטאת אלא צאיסור כרת, אך עלם הדין דספק לחומרא כן הוא צכל איכצע איסורא ואכמ"ל].

ולעיל צסמוך אמר עולא יש צ לו קוץ צוושע אין חוששין שמה צצריא ולעולא מאי שגא מספק דרוסה קסצר עולא אין חוששין לספק דרוסה, ומאי שגא משתי חתיכות אחת של חלצ ואחת של שומן התם איתחזק איסורא ומאי שגא מהשוחט צסכין ונמלאת פגומה התם איתיליד לה ריעותא צסכין ומאי שגא מספק עומאה צרשות היחיד דספקו עמא וליעעמך נידמיייה לספק עומאה צרשות הרצים דספקו עבור אלא התם הלכתא גמירי לה מסועה, והנה צהא דפרכי מאי שגא מצ' חתיכות ומשני דהתם אתחזק איסורא הקשו תוס' דהא צחתיכה אחת ספק חלצ ספק שומן נמי אסרינן ותיראו דהתם נכי דלא איתחזק איסורא מ"מ לא איתחזק נמי היתרא משא"כ הכא דמעיקרא היתה צחזקת כשרה, אך לכאורה ל"צ אמאי צגמי לא פרכי אלא

ספק סכנתא לחומרא ספק איסורא נמי לחומרא ח"ל אצוי ולא שאני צין איסורא לסכנתא והא חילו ספק עומאה צרה"ר ספיקו טבור וחילו ספק מים מגולין אסורין ח"ל התם הלכתא גמירי לה מסוטה מה סוטה צרה"י אף עומאה צרה"י, וצ"ח הרשצ"א שם וז"ל דוקא צדצר שהוא צחזקת היתר אמר אצוי דספקו להקל כגון צא זאב ונטל צני מעיה והחזירן כשהן מנוקצין אצל ודאי צדצר שאין צו חזקה כלל לא להיתר ולא לאיסור כגון ספק חלצ ספק שומן ודאי ספקו אסור כו' ואהדר ליה רצא דספק עומאה צרה"ר נמי דטבור לאו מדינא הוא אלא דהלכתא גמירי לה מסוטה, ואי קשיא לך וכי לית ליה לרצא זיל צתר חזקה והא ליכא מאן דפליג צה וא"כ היאך אפשר לומר כן דספק עומאה צרה"ר דטבור לא מדינא אלא הלכתא גמירי לה מסוטה, ותירץ רבינו הרצ"ל דמים מגולין צעלה חזקתן משנתגלו כיון דאיכא דוכתא דשכיחי נחשים כו' ואפ"ה ס"ל לאצוי דכל ספק איסור שהאיסור תלוי צמקרה הצא לו אף על פי שאין שם חזקת עברה כו' וחתוכה ספק חלצ ספק שומן שהיא אסורה שאין הספק תלוי צמעשה אלא מעולם היתה חתוכה זו או חלצ או שומן ולא ידענו לה

לחומרא, ומשני דכיון דאיתיילידא ריעותא צסכין צעלה חזקתה לגמרי ומלינן למינקט לחומרא].

ופרכי' מספק עומאה צרה"י דטמא
 אף צמקום חזקה, הרי דאף צמקום חזקה שייך דין ספק כודאי, וה"נ שייך דין ספק כודאי אף צמקום הך חזקה גרועה, ואין כוונת הגמ' דנילף מסוטה לכל דוכתא דלא מוקמינן אחזקה, דהא ודאי דאיכא דין חזקה ואף לקולא, וע"כ דהוי גזיה"כ צספק עומאה דלא אזלינן צתר חזקה, אלא קושית הגמ' רק דעכ"פ חזינן דגם צמקום חזקה שייכא הכרעה לחומרא נגד החזקה, וכיון דהכא ליכא חזקה המכרעת לקולא, שפיר שייך דין ספיקא דאורייתא לחומרא דספק כודאי, ודאי דשאני התם דהלכתא גמירי לה מסוטה, והיינו דהא נמי הוי צכלל חידושא דס"ט דשייכא הכרעה אף כנגד חזקה.

בעא מיניה רבי אבא מרצ הונא צא
 זאב ונטל צני מעים והחזירן כשהן נקוצין מהו מי חיישי' שמה צמקום נקצ נקצ או לא ח"ל אין חוששין שמה צמקום נקצ נקצ איתיביה ראה לפור המנקר צתאנה כו' ח"ל מי קא מדמית איסורא לסכנתא סכנה שאני ח"ל רצא מאי שנא

ואף דלענין ספק דרוסה קי"ל דחוששין
 לספק דרוסה, וכן צישז קון צושט
 שיעת הרי"ף והתוס' ודעמייהו דחז"ל
 לחומרא כיון דמדמינן לכו [וצפ"ק קי"ל
 כאציי וכרז הונא דאין חוששין] יש לומר
 דלדידן צספק דרוסה וצישז קון צושט
 לא חשיבא אף כחזקה גריעא [משום
 דשכיחא כמ"ש תוס'] ושפיר שייך
 למינקט לחומרא, ושיעת הרא"ש (ס"ד)
 ודעמיה דצחמת צישז קון צושט קי"ל
 כעולא ודוקא צספק דרוסה מחמרינן
 משום דשכיחא יעו"ש, אך הא דפרכי'
 מצ' חתיכות ומספק עומאה וכו' היינו
 לענין עיקר היסוד העולה מדצרי עולא,
 דצמקום דל"ש למינקט לחומרא ליכא
 דין ספיקא דאורייתא לחומרא, וצזה
 שפיר קי"ל כוותיה, ויש להאריך עוד.

היתר מעולם ואינו דומה לספק עומאה
 צרשות הרצים שאנו מסופקים אם
 נתחדשה שם עומאה כו' וא"ל רבה התם
 ספק עומאת צרה"ר דטבור אף על פי
 שאין שם חזקת טברה לאו מדינא הוא
 אלא הלכתא גמירי לה מסועה עכ"ל.

ולכאורה יש לדון לצאר דיסוד הנידון
 צזה גופא, דאציי סצר דל"ש
 דין ספיקא דאורייתא לחומרא צמקום
 דאיכא הכ חזקה גריעא, ומשום דכחי
 דל"ש צזה הכרעת חזקה, אך כיון דל"ש
 נמי למינקט לחומרא, לא נאמר צזה דין
 ספיקא דאורייתא לחומרא, ורצא (ולגי'
 הרש"א רצא) פליג דספיקא דאורייתא
 לחומרא אף צגוונא דל"ש למינקט
 לחומרא.